

#mozgókép #határok
#megyeszékhely
#díszítés
#grincs
#muzsika
#mennyből az angyal

Liget

A SZÉKELYHON-NAPILAPOK HETENTE MEGJELENŐ ÉLETMÓD-MELLÉKLETE
2018. DECEMBER 14., PÉNTEK • I. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM • 4 OLDAL

NEM VILÁGZENE, GHYMES-ZENE

Harmincöt év muzsikálásról Szarka Tamással

Több mint húsz önálló album, háromezer koncert, évtizedek óta töretlen sikerrel játszott dalok. Ez a Ghymes együttes, amely 35 éve van jelen a magyar zenei színtéren. De melyek azok a dalaik, amelyek szinte kötelezően fel kell csendüljenek a koncertjeiken, világzene-e az, amit játszanak, és hogyan tudott fennmaradni a zenekar több mint három évtizedig? Szarka Tamás osztotta meg velünk gondolatait zenéről, megújulásról, boldogságról.

Allva tapsolt a közönség a Szarka Tamás és a Ghymes Mennyből az angyal című koncertsorozata első állomásán Csíkszeredában.

A felvidéki magyar előadók a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium kórusával léptek fel ezúttal, dalaikkal ráhangolva a közönséget az adventi időszakra. A koncertet követően ültünk le beszélgetni Szarka Tamással, a Ghymes együttes egyik alapítójával.

A táncházmozgalom hatására alakult meg a Ghymes együttes még 1983-ban, amikor a mozgalom Szlovákiába is átért – mintegy tíz zenekar jött létre egy év alatt akkor. A Ghymes táncházzenekarként indult, Szarka Tamás és Szarka Gyula vezetésével. Tamás akkor már évek óta játszott zenekarokban, tizenhárom évesen a galántai magyar gimnáziumban, később a nyitrai főiskolán is. Akkoriban elsősorban erdélyi vonós zenével foglalkoztak, mint Tamás vallja, teljesen telibe találta ez a világ.

„De ezzel nem vagyok egyedül, az erdélyi vonós muzsika varázslatos csoda, a vonósok különösen érzékenyek rá, én is az voltam. A bécsi hangzás és hegedűjáték mellett ez valami egészen más volt: őserő, csodálatos, összetett harmóniavilág, és mindamelllett magyar. Nem beszélve arról, hogy ott vannak a szövegek, amelyek tulajdonképpen versek, azok is csodálatosan erősek. Íróember lévén ezek is különösen eltaláltak. Alapvetően tánckart kísértünk sokáig, és aztán hosszú évek alatt meg-megjelent egy-egy saját dal is, amely a népzenei hangulatból jött. De ezek kilencven százalékban írott zenék és írott szövegek, versek voltak. Én szinte minden zenei

stílust nagyon szeretek. Jó zene van és rossz zene van. Mert van rossz zene is, de alapvetően nem a stílus a lényeg. Ezért nagyon sok stílusba elkalandozok én magam is, amikor zenét írok, a rocktól a komolyzenéig” – vallja a kezdetekről a zenész.

Telt házas csodák

Meséléséből kiderül, a komolyzene régi szerelme, és noha táncházzenészként ismerték, folyamatosan játszott például Bachot is. Igaz, közönség elé soha nem vitte. De a Ghymes több alkalommal játszott szimfonikus zenekarral, és több zenei világot érintett, például Hobóval is gyakran léptek fel.

Szarka Tamás gyerekkora óta ír verseket, később zenét is kezdett komponálni, és egyik a másikat támogatta, vitte tovább. A zenekar első lemezein még teljesen autentikus népzene hallható, majd 1998-ban megjelent az áttörést hozó Rege című albumuk, itt már nagyrészt írott zenével jelentkeztek.

„Telt házaik vannak folyamatosan, és ez csoda. Ennek sok minden lehet az oka, le lehetne vezetni, keresték is, hogy mi a titka. Nyilvánvalóan maga a zene, a szöveg és az előadásmód – ez a három. De ezzel még nem mondtam újat, mert nem elég, ha jó ez a három. Még ha jó is, abból nem lehet tizenöt évig sem megélni, sem folytatni, sem a színpadon maradni, hanem ennek különösen jónak, ragyogónak kell lennie.”

Mindegy, melyik fiókban vannak, csak szeressék őket

A Kossuth-díjas énekes, zenész, zeneszerző, költő rámutatott, megújulni nem lehet, hanem kell. Ez nála

nagyon fontos, törvényszerű. Saját magától várja el, hogy szülessenek új dallamok, ugyanakkor mellettük legyen ott a régi. Jelenleg több formációban is játszik, és saját zenekara is van, két évvel ezelőtt Al Di Meloával mutatkozott be a Budapesti Kongresszusi Központban. Testvére, Gyula is tíz éve játszik önállóan, külön is adtak ki lemezeket. Nem laknak együtt, nincsenek „összenőve”, mint ahogy azt sokan hiszik, mindkettőjüknek megvan a maga saját zenei világa. Talán ez is az oka, hogy együtt tudnak maradni – magyarázta Tamás. Hozzátette, a megújulást mindig kívánja, és muszáj megújulnia folyamatosan, hiszen elsősorban saját maga kell szeresse azt, amit csinál.

„Ez nem ipar, nem megrendelésre készül. Nincsenek jogászok meg stylistok, hanem belül kell hogy tessenek nekem. Kiviszem a zenekar elé, és a zenekarnak is kell, hogy tessenek, és akkor megszólal a zene. Az már fél siker. És ha a drága közönségnek is tetszik, az már jó. De ez belülről kell induljon. Nekünk sosem mondta senki, hogy mit csináljunk, azt sem, hogy zenekart alapítsunk. Így aztán én most már 35 éve kénytelen vagyok azt csinálni, amit akarok. Kérdezték, tudjuk-e, hogy világzenét játszunk. Mondtam, hogy nem hallottam még világzenét, de biztos jó. Egyébként meg nem azt játszunk. Ma már a világzenébe sok minden beletartozik, a szintisza folklorra is azt mondják, hogy világzene. A világzenéről egyet biztosan tudok: az nem írott, hanem feldolgozott népzene, így vagy úgy modernizálva. A mi zenénk viszont írott. Ám, ha azt mondják, hogy világzenét játszunk, én nem védekezem, mert tökmindegy, úgymint kell egy fiók, valahová be kell sorolni,

”

A világzenéről egyet biztosan tudok: az nem írott, hanem feldolgozott népzene, így vagy úgy modernizálva. A mi zenénk viszont írott. Ám, ha azt mondják, hogy világzenét játszunk, én nem védekezem.

hát akkor soroljanak be oda. Mindegy, csak szeressék. De egyébként ezt úgy hívják, hogy Ghymes-zene, vagy Szarka Tamás-zene” – hangsúlyozta.

A Ghymes-koncerteken immár huszadik éve szinte kötelező eljátszani az úgynevezett „klasszikusokat”, a Tánc a hóban, a Bazarózsa, a Rege, Kézfogás című dalokat, mert a közönség igényli. De igénylik az újakat is, ezért a kettőt ötvözik, és idén már a harmincötödik születésnapját ünnepli a zenekar.

„Megyünk, játszunk. Én még szeretnék sokat játszani, ez az életem. Mindig is ezt szerettem volna: színpadon állni és a saját zenémet játszani. És hadd idézzek egy erdélyi primást, mert szerintem zenész írhatta ezt a pár sort: Nem szánt-vet az égi madár, mégis eltartja a határ. Én sem szántok, nem is vetek, mégis megélek köztetek. Nyilvánvalóan böcsülöm nagyon, hogy azt csinálhatom, amit szeretek és ráadásul meg is élek belőle. Nekem panaszra nincs okom, ez maga a boldogság. Amikor eljövünk majdnem ezer kilométert, és nagy szeretettel fogadnak, úgy gondolom, hogy szerencsés ember vagyok, hogy ezt megérhettem.”

PÉTER BEÁTA

ZENEKARI NÉVJEGY

A Ghymes 1983-ban alakult felvidéki zenészekből a Nyitrai Pedagógiai Főiskolán, és kezdetben autentikus népzenei játszott. A jellegzetes Ghymes-hangzás, amely a világzenei elemeket némi rockos ízzel vegyíti, a kilencvenes évek második felére alakult ki, azóta a zenekar óriási népszerűsége tett szert Magyarországon és a Kárpát-medencében. Az együttes dalainak meghatározója Szarka Tamás zenéje, irodalmi értékű szövegvilága, hegedűjátéka és éneke, ezt egészíti ki a gitáron játszó és szintén éneklő Szarka Gyula népzenei alapú szerzői zenéje.